

Kapsolē

ES Phare programmas finansēts projekts
«Runājošās rokas»
līgums Nr. 2002/000-590-01-02/Mic39/11

ISSN 1407-0170

LATVIJAS NEDZIRDĪGO
SAVIENĪBAS IZDEVUMS

**Speciālizlaidums,
veltīts LNS
85 gadu apritei**

2005. gada maijs Nr. 13/14 (886/887)

www.lns.lv

Cena 0,50 LVL

Projekts tuvojas izšķirošam iznākumam

Ilze Kopmane

Lielākais pasākums projekta laikā ir LNS organizētais Vislatvijas nedzirdīgo forums 2005. gada 18. — 21. maijā Rīgā Latviešu biedrības namā (skat programmu tālāk).

Lai nonāktu līdz tam, paveikts liels iepriekšējās sagatavošanas darbs. Viens no svarīgiem darba posmiem bija pie 500 nedzirdīgo cilvēku aptauja un semināru sarīkošana visā Latvijā, kā arī iegūtās informācijas apkopošana un analīze, lai noteiktu tālāko darbu virzību — tēmas, kas padziļināti jāapspriež izveidotajās tematiskajās darba grupās.

Projekta vadības grupa uzklaušīja M.Piternieces sagatavoto kopsavilkumu par iegūto informāciju projekta pasākuma gaitā.

Jāattīsta kontakti

Viens no galveniem secinājumiem — vietējām nedzirdīgo organizācijām ir visai vāja sadarbība ar sava reģiona sociālās palīdzības dienestiem. Par to liecināja daudzie jautājumi un

Visi balsojam par mūsu LNS, Kuldīgas biedrības semināra, 2005. III

neskaidrības no semināra dalībnieku puses lektoriem — šo dieneņu pārstāvjiem. Risinājumi: biežāk jāriko šādas skaidrojošas rakstura tikšanās uz vietas klubos, lai tuvinātu sociālos pakalpojumus nedzirdīgiem cilvēkiem. Zīmju valodas tulkiem jānāk talkā jebkurā neskaidrā gadījumā, kad cilvēks nespēj saņemt viņam nepieciešamo palīdzību.

Arī sociālo dienestu pārstāvjiem šie semināri bijai visai lietderīgi — tie pavēra dziļāku skatījumu uz nedzirdīgo cilvēku

problēmām un abas puses satuvināja labākas saprašanās līmenī.

Bija vērojami arī patīkami izņēmumi, kur tas jau noticis un dažādi jautājumi tiek sekmīgi atrisināti. To var teikt par Valmieras, Liepājas, Rīgas u.c. sociālajiem dienestiem. Mazāk pretimnākošas ir pagastu valdes lauku apvidū.

Lielākā problēma — bezdarbs

Nedzirdīgie ļaudis vēlas strādāt, bet reģionos šīs iespējas ir ierobežotas pat dzirdīgiem cilvēkiem. Ir firmas, kas atklāti atzīst, ka nevēlas pieņemt darbā cilvēkus, kas var sagādāt problēmas tieši nedzirdības dēļ. Aizbildinās ar darba drošības apsvērumiem un kontaktēšanās grūtībām. Grūtības arī izmantot pārkvalificēšanās iespējas, jo kursoš nepieciešama tulka klātbūtne.

Ja arī izdodas atrast darbu, tad parasti tiek noteikts ļoti zems atalgojums un nav kur sūdzēties — var pazaudēt to pašu.

⇨ 2. lpp.

Ziedī, dvēsele, savos svētkos un smel tajos spēku ikdienas gaitai!

Šajā numurā

1. lpp.

Projekts «Runājošās rokas» darbības kulminācijā

2. – 3. lpp.

Intervija ar LNS prezidentu Arnoldu Pavlinu

4. – 9. lpp.

LNS biedrību ceļš – no pirmsākumiem līdz mūsdienām.

Ieskats LNS vēsturē: «Tas notika pirmoreiz»

10. lpp.

LNS iestādes un organizācijas. Integrācija darbībā: kultūras apmaiņas procesi

11. lpp.

Sadarbības partneri. Starptautiskie sakari.

12. lpp.

LNS Foruma programma: daudz vērtīga un interesanta visiem!

Arī ventspilniekiem bija ko pārdomāt savā saietā, 2005. III

Projekts tuvojas izšķirošam iznākumam

⇒ 1. lpp.

Nepietiek surdotehnikas

Semināros izskanēja neapmierinātība ar nepietiekamu atsevišķu surdotehnisko palīgīdzekļu nodrošinājumu, uz kuriem ilgi jāgaida rindā. Īpaši tas attiecas uz komunikatoriem.

Jādzīvo informācijas badā

Visos semināros debatētāji uzsvēra informācijas deficītu, ko veido viņu ierobežotās dzirdespējas. Lielākās pretenzijas izvirzītas Latvijas Televīzijai, kas gadu gaitā arvien vairāk «apcīrpusi» nedzirdīgiem pieejamos raidījumus: vairs netiek tulkota «Panorāma», raidījums nedzirdīgiem samazināts no sākotnējām 45 min. līdz 10 — 15 min., turklāt tā tematika skar tikai rīdizniekus. Ļoti reti raidījumu laikā parādās minimāli subtitri.

Vairākumam nedzirdīgo nav pieejama internetā esošā informācija. Trūkst līdzekļu datoru iegādei, interneta pieslēgumam un ikmēneša apmaksai, kā arī prasmes lietot šo informācijas avotu. Faktiski tas ir jautājums par finansu iespējām. Informācijas ieguves un komunikācijas iespējas ierobežo arī tas, ka daudzās vietās Latvijā nedzirdīgajiem nav arī transporta maksas atlaīžu.

Ierobežojumi iestādēs

Virkni apgrūtinājumu rada dažādi ar likumdošanu noteikti ierobežojumi. Piemēram, nedzirdīgie nevar būt liecinieki pie notāra, dažviet viņiem liegta autovadītāja medicīnas izziņu saņemšana.

Nepietiekama ir vizuālā informācija sabiedriskās vietās, kā arī daudzviet grūti iekļūt iestādēs, kurās durvis kodētas un pēc zvana signāla jāatbild ar balsi utt.

Šie fakti liecina par to, ka sabiedrībā vēl trūkst izpratnes par nedzirdīgo cilvēku situāciju, viņa īpašām vajadzībām, kas kompensētu dzirdes trūkuma radītos apgrūtinājumus.

Tulku trūkums.

Tas ir nozīmīgs faktors, kas daudziem nedzirdīgajiem cilvēkiem rada problēmas — pirmām kārtām tiem, kas vēlas tālākizglīties pēc speciālās skolas beigšanas vai pārvalificēties konkurencei darba tirgū. Lielākā daļa no jauniešiem nespēj privāti apmaksāt tulka pakalpojumus, bet no valsts budžeta šim nolūkam līdzekļi netiek paredzēti. Tātad tiek ierobežotas viņu iespējas iegūt labu izglītību.

Ne visos gadījumos iespējams nodrošināties ar tulku arī

Projekta «Runājošās rokas» vadības grupas kārtējā apspriedē. No kreisās pa apli: M. Paulēna, E. Vorslovs, A. Pavlins, M. Piterniece, I. Rože, I. Kopmane

taid, ja jākārtos dažādi jautājumi iestādēs, sevišķi lauku apvidū.

Grūti izdzīvot

Bezdarbs, mazās algas, nelielās pensijas — tās ir parastās grūtības, ar kurām cīnās nedzirdīgais cilvēks ikdienā. It īpaši svarīgi šādos apstākļos būtu saņemt iespējamos sociālos pakalpojumus un palīdzību dažādos dzīves gadījumos — dzīvokļa uzturēšanai, ārstniecībai, iztikai.

Katrai pašvaldībai ir sava shēma un iespējas palīdzēt, bet pamatā visiem valsts likumdošana. Tāpēc svarīgi zināt, ko un kā prasīt, ko sagaidīt no palīdzības dienestiem, lai varētu maksimāli izmantot šo palīdzību.

Secinājumi

Caur šo vajadzību detalizētu izzināšanu un informācijas paplašināšanu līdz ierosinājumiem likumdošanā — tāds ir projekta «Runājošās rokas» galamērķis, kuram LNS pamazām tuvojas. Pārmaiņas šajā — sociālajā jomā nenāk strauji, bet tās var un vajag ietekmēt ar aktīvu darbību.

Šajā nolūkā strādās darba grupas, kuras tiks apstiprinātas foruma norises laikā šādos darbības virzienos: LNS organizatoriskā nostiprināšana (Rīgas grupa), Sociālā rehabilitācija (Kuldīga), Integrācijas jautājumi (Rēzekne), Komunikācijas tehnoloģijas (Pļaviņas), ES fondi (Daugavpils), Likumdošana (Valmiera), Nodarbinātība (Liepāja).

Intervija ar LNS prezidentu Arnoldu Pavlinu «Priecāsimies, ka esam kopā...»

Šajās dienās LNS projekta «Runājošās rokas» ietvaros risinās Latvijas nedzirdīgo forums Latviesu biedrības namā vairāku dienu garumā. Kādus mērķus tajā izvirzāt, ko cerat sasniegt?

- Gan mērķu, gan uzdevumu, gan arī rezultātu būs daudz. Galvenais — tā ir pāreja no viena stāvokļa pavisam citā. Faktiski no izolētas, mazas, nomales valsts nedzirdīgo organizācijas, par kuru neviens neko nezina, mēs pārvēršamies par pilnvērtīgu un piltiesīgu Eiropas līmeņa organizāciju. Tāda neglītā pilēna metamorfoze par baltu gulbi.

Lūdzu, paraksturojiet tuvāk paredzētos pasākumus, tajos iesaistītos pašmāju laudis un pieaicinātos ārzemju pārstāvjus!

- Pasākumu ļoti daudz, turklāt ļoti interesanti un bagātīgi. Pietiek paskatīties afišu. No nozīmīgākajiem es izcelšu grāmatas «Nedzirdīgo kultūra 1920 — 2005» atvēršanas svētkus, pir-

mo PNF UN EUD augstāko amatpersonu vizīti, gandrīz 10 Eiropas valstu vadošo speciālistu prezentācijas, ceru arī svētku koncerts izdosies. Ir sagatavoti arī šādi tādi pārsteigumi. Par iesaistītajiem darbiniekiem — tā ir visa mūsu darba grupa, biedrību darbinieki. Faktiski visa Savienība vairāk vai mazāk ir pielikusi roku, lai mūsu Runājošās rokas patiešām runātu.

Foruma noslēgumā paredzēti svinīgi pasākumi, atzīmējot LNS 85. gadadienu un šī ir jau trešā LNS jubilejas reize jūsu prezidentūras laikā. Ar ko tā atšķirsies no iepriekšējo skaisto svinību norises?

- Paldies par šo jautājumu. Dažkārt liekas, ka cilvēkiem tik īsa atmiņa, ka jau aizvakardienas notikumus neviens neatceras. Pirmais forums Reiterna namā, pirmās Nedzirdīgo dienas Jāņa sētā ar Čaplīnu no Valmieras un Piena sievu, pirmais salūts LNS vēsturē, pirmais ne-

dzirdīgo pašdarbnieku gājiens caur pilsētu pašdarbības festivālā, pirmās vārdnīcas bērniem, pirmais pasākums Melngalvju namā un Mirāžā ar jubilejas noslēgumu «Rītausmā». Daudz kas bijis. Ar ko atšķirsies tagadējā? Ar apkopojumu. Mēs ar Marutu atvadāmies, tāpēc necentāties izdomāt neko jaunu. Mēs gribējam vienkārši savākt visu to labāko, kas bijis šajos gados. Pateikt paldies visiem tiem cilvēkiem, kas mums palīdzēja. Vienkārši pateikt paldies.

Cik būtiski ir atcerēties pagātni, savu vēsturi šīnī steidzīgajā, prasīgajā mūsdienai situācijā?

- Ļoti svarīgi. Tikai cilvēkiem bez dzimtenes nav ko atcerēties. Mums ir. Tiem, kas vēl vecāki — vēl vairāk. Paskatīsieties Ivāra Kalniņa grāmatu par nedzirdīgo kultūru — cik tur daudz jau aizmirstu vārdu, notikumu! Gatavojoties forumam skatījos vecas, jau nodzeltējušas fotogrāfijas. Pat muzejā jau raksta —

nezināms notikums, nezināms cilvēks. Foto ir, cilvēka nav. Tik daudz jau palaists garām, aizmirsts. Tas viss ir nepareizi, viss jāceļ augšā. Jāsaprot vienkārša lieta — mēs paši ļoti drīz būsīm vēsture. Ja mēs neinteresēsimies par iepriekšējo paaudžu veikumu, tad drīz vien neviens neinteresēsies arī par mums.

Vai var teikt, ka forums būs visa projekta kulminācija? Kādas projekta norises paredzētas pēc tam?

- Jā. Tā tas bija iecerēts, un tā tas arī būs. Teikšu vēl vairāk — intelektuālā, organizatoriskā, psiholoģiskā ziņā es nezinu nevienu citu pasākumu LNS vēsturē, kas līdzinātos šim. Te tik daudz sakopots vienviet, ka katrs var smelt sev kaut ko interesantu, lietderīgu un saprotamu. Protams, ja vien pašam ir kādas intereses. Pēc tam paliks septiņu tematisko darba grupu divmēnešu pūliņi un kārtējā kongresa sasaukšana. Viss. Punkts.

⇒ 3. lpp.

⇒ 2. lpp.

Jūs, protams, jau gatavojat pārskata ziņojumu un, rezultātus vienkopus redzot, varat secināt – kas mums izdevies pagājušos četrus gadus un kas tagad būtu darāms vispirms?

- Nu, lielāties vispār esot nepieklājīgi. Daudz esam izdarījuši. Patiešām daudz. Malači mēs visi esam. Mums latviešiem jau patīk drusku papukstēt, biežāk pažēloties, palamāt kārtējo valdību vai priekšnieku. Tas ir normāli. Bet visiem nelabvēļiem gribu teikt – nevaru jūs iepriecināt, mums patiešām iet ļoti labi. Gribas jau vēl labāk, bet gribēt - tas ir normāli. Mums ar Marutu gan tagad tāds laiks, ka atskatāmies nevis uz četriem, bet divpadsmit gadiem – trim termiņiem. Domāju, mēs esam izdarījuši daudz. Bet. Te jāsaprot viens: viss ko esam izdarījuši, viss, ko esam ieguvuši, tas ir kopīgs veikums. Tā nav nekāda pieklājības frāze, bet reāla fakta konstatējums – visi kopā.

Varbūt paies gadi un tikai tad spēsim novērtēt šo vienkāršo lietu – mūsu lielākais ieguvums un panākums ir tas, ka esam stipri, jo esam kopā. Dažādi, bet kopā.

Tālāk? Ko darīt vispirms? Domāt. Iesaistīt jaunus cilvēkus, jaunas idejas. Smadzenes maksājot dārgi. Sevišķi, ja tās ir. Es jau gribētu, lai tiktu turpināts tas, kas LNS ir labs. Nezinu. Padomus jau dot ir visvieglāk. Jaunie priekšnieki paši būs gudri diezgan. Gan jau izdomās. Būs jauni pasākumi, būs jauni cilvēki. Viss notiks.

A. Pavlins: «Tik daudz jau palaists garām, aizmirsts. Nezināmi notikumi, nezināmi vārdi. Foto ir, cilvēka nav. Tas ir nepareizi, viss jāceļ augšā...» LNS Goda biedri savienības 80 gadu jubilejas svinībās Melngalvju namā, 2000. V

Vai varam cerēt, ka arī šis projekts savā iznākumā būs veicinājis minēto tālāko problēmu risinājumu?

- Noteikti. Jebkurš projekts veicina kādas deklarētas problēmas risinājumu. *Runājošās rokas* bija iecerētas kā kopību veicinošs un nostiprinošs projekts, kurš iekļauj mūsu redzējumā Eiropas pieredzi.

LNS tuvākajā laikā realizēs vēl vairākus projektus. Kādu jūs redzat LNS pēc to veiksmīgas realizācijas?

- Kaujasspējīgu. Mērķtiecīgu. Gatavu smagai, asai konkurencei. Interesantu sev, saviem biedriem, sadarbības partneriem. Orientētu uz nākotni. Vārdus sakot – gatavai uz visu un spējīgai uz visu.

Ko gan mēs būtu darījuši bez šim projektu naudām? Nebūtu ne mūsu skaistā nama, ne grandiozas pasākumu, ne tik plaša datorizācija, ne arī daudz citu labu lietu... Bet kas notiks, kad beigsies konkurences cīņā dabūtie ES finansējumi? Jūsu prognozi, lūdzu.

- Strādāt vajag. Saprotiet, nevis runāt par strādāšanu, bet reāli darīt darbu. Arī šos projektus kāds izdomāja, kāds rakstīja, kāds kritizēja un padomus deva, kāds naudu skaitīja un kāds realizē. Nekas jau nenāk tāpat, par skaistām acīm, par prievītēm ap kaklu vai asarainām žēlabām par grūto likteni. Tas nevienu neinteresē.

Prognoze? Ja LNS sēdēs un

gaidīs, ka ES vai kāds miljonārs atnesīs nabaga nedzirdīgajiem pāris simtus tūkstošu, tad jau pēc kāda gada staigās ar pastieptu roku. Oficianti ir tikai restorānos un arī tur par viņu pakalpojumiem dārgi jāmaksā. Vajag rakt. Pašiem.

Tad kāds būtu jūsu novēlējums visai LNS saimei foruma un jubilejas svinību reizē?

- Pricāsimies. Vienkārši mēģināsim atslēgties no visām ikdienas rūpēm un ķezām. Pricāsimies, ka esam kopā. Rīt atkal būs jauna darba diena, būs visādi grūti darbi un smagi jautājumi. Tas būs rīt. Bet svētki jau tāpēc ir svētki, lai izbaudītu šo īso atpūtas brīdi un pabūtu kopā ar labiem cilvēkiem. Pricāsimies.

LNS vēstures fakti

Viņi bija vadībā Mūsu organizācijas vadītāji (1920 — 2005)

1920 — 1933 P.Hakens *
1933 — 1937 V.Treijs *
1937 — 1940 P.Kunstmanis
1940 — 1942 A.Zatermanis *
1942 — 1944 Dz. Sviķeris * (Nedzirdīgo sports)
1944 — 1946 G.Poršs* (Nedzirdīgo sports)
1946 — 1949 R.Kuzņecova
1949 — 1953 A.Celms*
1953 — 1955 Ē.Dambis *
1955 — 1957 J.Stūritis
1957 — 1959 D.Libis
1959 — 1961 O.Reinsons
1961 — 1971 P.Timermanis
1971 — 1976 O.Krūmiņš
1976 — 1992 J.Liepa
No 1992.g. A.Pavlins

* — atzīmēti nedzirdīgie

Grupa Immanuel biedru. Vidū – vadītājs P.Hakens. 1930

Cik un kādi esam?

Vēstures fakti liecina, ka sākotnēji nedzirdīgo organizācijas Rīgā tapa, sanākot 50 — 100 biedriem, bet lauku apvidū vien kādiem 20 — 30 biedriem. Dažādos laikos biedru skaits gan auga, gan samazinājās. Pēc kara varēja saskaitīt vairs tikai 35 biedroties gribētājus, taču uz LNB dibināšanu 1945. gadā sanāca jau vairāk nekā 100. Un tā, atjaunojoties aktīvam darbam, biedru skaits nepārtraukti auga, līdz 1985. gadā pārsniedza divus tūkstošus (2234). Atmosferā laikā izemējās samazināšanās tendence.

Uz 2005. gada 1. janvāri LNS uzskaitē ir 1860 biedri, no tiem — 1142 Rīgā. Lielākās biedrības reģionos: Rēzeknē — 103, Daugavpilī — 141, Smiltenē — 102, Valmierā — 103 (par citām biedrībām skat. tālāk).

Šie skaitļi liecina, ka LNS ir viena no lielākajām biedru organizācijām valstī. Bet nu ielūkosimies reģionālo biedrību vēstures un mūsdienu situācijā!

Energiju tālāko uzdevumu pildīšanai

Daugavpils biedrība pēc pāris gadiem atzīmēs savu sešdesmitgadi (dibināta 1947. gada 8. jūnijā). Toreiz kāda nedzirdīgā biedra dzīvokli uz dibināšanas kopsapulci ieradās 55 apkaimes nedzirdīgie cilvēki.

Par jaundibinājuma vadītāju ievēlēja P.Čapuli. Vēlāk priekšnieka godā tika P.Pavļins, I.Ostrovskis, S.Sigņejevs. Telpas saņemtiem nācās irēt te vienā, te citā vietā, līdz beidzot 1959. gadā tās LNB vadība ierādīja jauniekārtotā ražošanas ēkā Viestura ielā 58. Biedru skaits nemitīgi auga, jo Daugavpilī bija labi apstākļi darbam savā uzņēmumā un arī mērķtiecīgi organizēta biedrības darbība ar dažādām aktivitātēm.

1965. gadā jau bija 150 biedru, pastāvēja arī 3 pirmorganizācijas (grupas). Daugavpilī aktīvi darbojās pašdarbnieki — dramatiskajā, pantomīmas, deju žanrā. Notika pat Latgales festivāli (1994, 1996).

Patlaban biedrībā apvienojies 141 biedrs, ir 2 grupas. Biedrību vada **Elvira Čaika**: «Mūsu mītnes vieta šajos gados vairākkārt mainījusies — gan pēc adreses, gan kvalitātes. Vispiemērotā-

Daugavpīliešu tikšanās ar «KS» ļaudīm. Pirmajā rindā no kreisās — E.Čaika, 2003. V.

kā vieta mums bija un, ceru, būs arī turpmāk Mihoelsa ielā 54. Diemžēl patlaban esam spiesti saspiesties šaurībā kādā mazā dzīvoklītī, jo jaunprātības rezultātā kluba telpas cieta ugunsgrēkā un pagaidām nav lietojamas.

Tā ir mūsu bēda, kas jānovērš pēc iespējas tuvākā laikā. Viss, protams, atkarīgs no LNS finansālām iespējām. Varbūt tās pavērs kāds no ES projektiem, ar kuriem tik neatlaidīgi un prasmīgi strādā LNS vadība?

Jāatzīst, ka mūsu pusē vēl tālu no labas sadarbības ar pašvaldību. Esmu meklējis kontaktus

un atbalsta iespējas, bet reālu palīdzību nav izdevies saņemt. Saviem biedriem palīdzam kārtot jautājumus sociālās palīdzības dienestā un citās iestādēs, tas arī viss.

Mēs tomēr nezaudējam dūšu un nepaliekam malā no LNS sabiedriskām un kultūras norisēm. Cenšamies visur piedalīties: gatavojamies un uzstājamies festivālā, šogad mums sava biedrība godam jāpārstāv arī LNS jubilejas kopkoncertā Rīgas Latviešu biedrības namā. Darām visu iespējamo, lai neapsiktu mūsu tradīcijas, pašdarbība, sports. Bet jāatzīmē, ka tagad mums galve-

nā vietā izvirzās sociālās rehabilitācijas jautājumi, palīdzība saviem biedriem dažādu dzīves jautājumu risināšanā.

Paldies biedriem, kas izturas tik saprotoši, pacieš neērtības un tomēr rod prieku kopā sanāksnā.

Sveicu visus svētkos, un lai tajos rodam enerģiju tālāko uzdevumu pildīšanai, nedzirdīgo dzīves uzlabošanai.»

Daugavpils biedrība atrodas: 18. Novembra ielā 208 - 7 (pēc kluba remonta — S. Mihoelsa ielā 54, Daugavpils, LV 5403, tālr./tekst.t./ fakss 5422610, e-pasts: daugavpilsrb@lns.lv

LNS vēstures fakti: tas notika pirmoreiz

1920

- pirmoreiz Latvijā oficiāli reģistrēta nedzirdīgo organizācija — Rīgas Kurlmēmo biedrība (19. V). Vēlāk pārdēvēta par «Immanuel». Pirmais priekšsēdētājs P.Hakens

1930

- notiek I Latvijas Kurlmēmo kongress

1930 — 1940

- iznāk laikraksts «Kurlmēmo dzīve», redaktors E.Ulmanis

1936

- pirmoreiz tiek atzīmēta Nedzirdīgo diena (Vidzemes Kurlmēmo biedrības ierosme)

1942 — 1944

- Nedzirdīgo biedrības funkcijas veic organizācija «Nedzirdīgo sports»

1944 — 1945

- organizētas pirmās ražotnes — apavu remonta, sveču, foto darbnīcas Rīgā

1945

- sanāk Latvijas Nedzirdīgo biedrības dibināšanas sēde. Mītne — Rīgā, Šķūņu ielā

1946

- nodibinās LNB mācību un ražošanas darbnīca (1.1), vēlāk pārdēvēta par kombinātu (MRK), uzņēmumu (MRU)

Vispārējos Dziesmu un Deju svētkos piedalījās arī «Rītausmas» dejotāji, 1993. VII

Pretimnākošu un aktīvu darbību

L. Karlštrēma: «Esam visjaunākā biedrība...»

Kuldīgas biedrība veikusi savdabīgu attīstības ceļu. Dibināta 1952. gada 13. aprīlī pēc pirmā priekš-

sēdētāja E. Intsona iniciatīvas un pastāvēja līdz 1975. gadam, kad to pievienoja Ventspils biedrībai. Pamatjoms bija mazais biedru skaits.

Bet 2000. gadā kuldīdznieki vēlējas atkal būt paši savas biedrības saimnieki, un LNS vadība nolēma atjaunot tās iepriekšējo statusu.

Biedrība pašlaik apvieno 55 biedrus, un to vada Laima Karlštrēma. Biedri pratuši atdzīvīnāt kultūras norises un sabiedrisko aktivitāti. 2004. gadā Kuldīgā notika LNS pašdarbnieku festivāls un par šīs biedrības patieso dzīvotspēju, strādāt varēšanu un atbildību varēja pārliecināties visi festivāla dalībnieki.

Projekta «Runājošās rokas» ietvaros notikušā semināra dalībnieki atzina, ka vislielākās problēmas rada bezdarbs, ierobežotās izglītības izvēles iespējas, informācijas deficīts, iestāžu neatsaucība un neizpratne par nedzirdīgo rosinātiem jautājumiem.

Laima Karlštrēma: «Zināmā mērā esam visjaunākā starp biedrībām, jo šā gada rudenī apriet tikai pieci gadi kopš mūsu patstāvīgas darbības atjaunošanās. Līdz šim mums bijusi veiksmīga sadarbība ar LNS. Par to īpaši vēlamies pateikties prezidentam Arnoldam Pavlinam un viceprezidentei Marutai Piterniecei. Divpadsmit gadu laikā viņi ieguldījuši lielu darbu un enerģi-

ju nedzirdīgo cilvēku pašapziņas un labklājības veidošanā. Mūs sarūgtina fakts, ka A. Pavlins vairs nekandidēs nākamajās LNS prezidenta vēlēšanās. Varam vienīgi cerēt, ka jaunais prezidents būs tikpat lielisks, gādīgs un piemērots kā līdzšinējais. Novēlam savienībai arī turpmāk būt stiprai vienotībā, pretimnākošai visām biedrībām kopīgās lietās labā.

Sveicam jubilejā un vēlam radošu un aktīvu turpmāko darbību.»

Kuldīgas biedrība atrodas: Piltenes ielā 20 - 1, Kuldīga, LV 3301, tālr./tekst.t./fakss 3324447, e-pasts: kuldigasrb@lns.lv

Gudrību, veselību, izturību jauno uzdevumu izpildē

Liepājas biedrība dibināta 1948. gada 6. aprīlī. Sākotnējais biedru skaits no pussimta desmit gadu laikā pieauga gandrīz divkārt, bet pēc tam nedaudz samazinājās. Šobrīd uzskaitē 80 biedri.

Savas kopienas vadību biedri uzticējuši Ļ. Raspopovai, A. Kļavam, A. Cerēnam, J. Spēkainim, V. Jēkulim, J. Heidemanim, patlaban — G. Paņko.

Dažādos laikos dažādi klājies. Savlaik pastāvēja biedru grupas lielākajos uzņēmumos, kur strādāja nedzirdīgie liepājnieki: kokapstrādes rūpnīcā «Baltija», metālizstrādes rūpnīcā «Liepāja», sadzīves pakalpojumu kombinātā, pat kolhozos «Nīca», Aizputē u.c.

60. — 70. gados risinājās rosinīga kultūras un sporta dzīve.

Biežāk kā jebkura cita biedrība liepājnieki mainījuši savu mītnes vietu. Arī šobrīd tā atrodas nomātā platībā, un liepājnieki joprojām cer kādreiz tikt pie sava kluba, savas noteiktas vietas.

Liepājā nekad nav bijis biedrības uzņēmuma, tāpēc jaunieši aizņēmti darba meklējumos. Tā veidojusies situācija, ka biedru vidū to visai maz un tas savukārt ietekmē visu kultūras un sporta aktivitāšu norisi.

Gundega Paņko: «Visvairāk sarūgtina tas, ka mūsu jauniešos neredzu interesi pašiem darboties, kaut ko darīt savā biedrībā. Nu, atnāk, papļāpā, paskatās, kas notiek, — un viss. Izņēmumi visai reti. Tā skatos, jaunieši nesaprot, ka vajag mācīties, lai dzīvei iegūtu pamatu, būtu neatkarīgi, strādāt un sevi apgādāt spējīgi cilvēki.

Bet par LNS kopumā domājot, mani pārņem siltas jūtas. Visādi mums gājis, bet vienmēr esam noturējušies un attīstījušies. LNS — tas ir vienīgais mūsu spēks un ierocis, ar ko cīnīties par sava liktens virzību.

Arī turpmāk mums nebūs viegli, lai saglabātu savienību nākamajām paaudzēm. Daudz vēl jādara, it īpaši šajā atbildīgajā projektu periodā, kad tiek dota nauda no Eiropas Savienības un tā jāizmanto pēc iespējas lietderīgāk. Projektu realizācija — tā mums, nedzirdīgajiem, ir jauna, ļoti grūta lieta. Bet būs jātiek galā. Tālāk jāattīsta arī sadarbība ar pašvaldībām, lai paplašinātu iespējas efektīvāk palīdzēt saviem biedriem.

Tāpēc LNS jubilejā vēlu visiem gudrību, veselību un izturību jaunu uzdevumu izpildē.»

G. Paņko: «LNS ir vienīgais mūsu spēks un ierocis cīņā par sava liktens virzību.»

Liepājas biedrība atrodas: Kr. Valdemāra ielā 43, Liepāja, LV 3401, tālr./tekst.t./fakss 3424086, e-pasts: liepasrb@lns.lv

LNS vēstures fakti: tas notika pirmoreiz

1947 — 1955

- biedru pārreģistrācija, LNB rajonu nodaļu dibināšanās

1947 — 1949

- ražotnes Liepājā, Smiltēnē, Alūksnē

1949

- LNB I kongress. Statūtu apstiprināšana. Apvienoti 583 biedri. Pirmais priekšsēdētājs Aleksandrs Celms

1951

- I pašdarbnieku skate Čildē

1952

- dibināti Daugavpils un Rēzeknes MRU

1954

- iznāk LNB Apkārtraksts (mašīnrakstā, rotaprintā), redaktors J. Bariss (I. VII)

1959

- izdota pirmā avīze poligrāfiskā apdarē Informācijas Bijetens, no 1960 — Kopsoli. Redaktors E. Štāls

1961

- uzcelta Rīgas MRK kopmitne (tagad LNS mītne Rīgā, Elvīras ielā 19)
- pirmais izlaidums arodskolā (galdnieki)
- iestudēta pirmā lielā luga «Pūt, vējiņi» (Rīgā)

1962

- izdota pirmā latviešu Nedzirdīgo runas žestu vārdnīca
- uzcelts Rīgas MRU jaunais korpuss

Dramatiskā māksla, teātra mīlestība nedzirdīgo sabiedrībā ir nemanīgi saglabājusies cauri daudziem gadu desmitiem, «Rītausmas» aktieri - 2005

Jaunības sparū un gara možumu līdz simtgadei

Pļaviņu biedrība ir visjaunākā visu pārējo vidū — dibināta 1955. gada 7. augustā. Tajā tālajā dienā kopā sanāca 13 nedzirdīgi cilvēki un vienojās par savas nelielās grupas tālāko darbību. To vadīt uzņēmās Ā.Grigorovičs, vēlāk J.Asarītis, O.Grigoroviča, bet no 1988. gada — A.Osmanis.

Biedrībai bija LNS īpašumā esoša mītnes vieta Daugavas ielā 75, bet tagad tā ir platība citā LNS īpašumā Pļaviņās.

Gadu gaitā biedru skaits pieauga daudzārt (1965. gadā — 150), jo tajā sākotnēji iekļāvās biedru kopas no Preiļiem, Jēkabpils, Madonas, Līvāniem, Pļaviņu padomju saimniecības. Patlaban biedru skaits — 80, pastāv 3 grupas (Pļaviņās, Madonā, Līvānos).

Pļaviņiešu lielākā problēma vienmēr bijusi tā, ka biedri iz-

kaisīti lielākā lauku teritorijā. Tas traucē izvērst plašāku pašdarbību, taču saieti svētku reizēs, tematiskos un sporta pasākumos, viesizrādēs utt. notiek regulāri un pulcē kopā visus. Mazā biedrība veiksmīgi tika galā ar LNS festivāla uzņemšanu savā biedrībā (2003).

Ainārs Osmanis: «Esmu kopā ar savu biedrību vairāk nekā divdesmit gadus, tāpēc varu salīdzināt dažādus laikus. Teikšu tā, ka šobrīd mūsu — nedzirdīgo organizācijā ir paaudžu nomaiņas krīzes pazīmes. Jauniešu vidū nav līderu, ar ko nomainīt vecākā gadugājuma aktīvistos, kuri visus spēkus jau atdevuši savai biedrībai un pelnījuši atpūtu.

Bet pašreiz izglītoti, darītgrīboši un uzņēmīgi cilvēki mums ļoti vajadzīgi. Ir laiks, kad ir iecerēti lieli plāni, kad nepieciešams realizēt nozīmīgus projektus, vir-

zīt idejas, kas ietekmēs LNS nākotni daudzus gadus uz priekšu. Bet ir grūtības piesaistīt spējīgus jaunus kadrus. Par to mums ļoti jādomā, jāpēti, kāpēc šāda situācija veidojas un kā ietekmēt procesus. Nevaram taču gaidīt, kad jaunieši paliks veci un tad nāks uz biedrību.

Ir vēl arī citas problēmas, kas satrauc. Nevajadzētu pieļaut, ka labas lietas, kas jau izcīnītas, iet mazumā valdības neizpratnes vai nevēlēšanās dēļ. Tas attiecas uz TV raidījumu pieejamību, surdotehniku, tulku pakalpojumiem utt.

Lūk, tāpēc 85. dzimšanas dienā vēlu mūsu savienībai jaunības sparū un gara možumu savā gaitā pretim simtgadei.»

Pļaviņu biedrība atrodas:

1.Maija ielā 7, Pļaviņas, LV 5120, tālr./tekst.t./fakss 5134224, e-pasts: plavinurb@lns.lv

A.Osmanis: «Mums jādomā, kā piesaistīt jauniešus. Nevaram taču gaidīt, kad viņi paliks veci un tad nāks uz biedrību.»

Labu gribu un varēšanu visu paveikt!

S.Gerenovska: «Mēs jūtamies lieliski savās jaunajās telpās. Ir prieks un vēlēšanās strādāt arvien labāk...»

Rēzeknes biedrību dibināja 36 pirmie apvienošanās kustības entuziasti —

1949. gada 20. novembrī, par priekšsēdētāju ievēlot T. Kazuli. Pēc tam 25 gadus to vadīja J.Lubgins, panākot strauju izaugsmi skaitliskā ziņā (pie 200 biedru — 1962. gadā).

Biedrības mītne bija LNS īpašumā esošā kluba — dzīvojamā māja, vēlāk izvietojās jaunuzceltā MRU ēkā, kur atrodas arī patlaban. 1960. — 1965. gados sadibinājās grupas Zilupē, Preiļos, Dricēnos, Ludzā, Viļānos, Kārsavā, Varakļānos, Dagdā u.c. 1964. gadā lielākā daļa no tām tika apvienotas Rēzeknes teritoriālajā grupā. Tagad vēl pastāv Preiļu pirmorganizācija ar ilggadīgo aktivistu F.Mauriņu vadībā. Biedrību sekmiņi vadīja arī V.Kazule, V.Abramāne, tagad Sandra Gerenovska. Biedrībā ir 113 biedru, 2 grupas.

Rēzeknieši savlaic bijuši iniciatori vairākām jaunām ierosmēm. Tā 1962. gadā tur notika I Baltijas nedzirdīgo laukstrādnieku salidojums ar 300 dalībniekiem, pēc tam vairāki līdzīgi draudzības pasākumi, skates, sacensības utt.

Sandra Gerenovska: «Manas darbības laikā esmu pārdzīvojuši vairākus priecīgus brīžus. Viens no tiem — mūsu kluba telpu kapitālremonts, ko projekta ietvaros finansēja Nīderlandes Orange fonds. Eiroremonts izdevās, un nu mēs jūtamies lieliski savās telpās. Ir silti, gaiši, mājīgi, un ir prieks un vēlme strādāt arvien labāk.

LNS projektā «Runājošās rokas» mums ir atbildīgi uzdevumi: sarīkojām semināru saviem ļaudīm sociālās palīdzības jautājumos, darbosimies tematiskajā darba grupā priekšlikumu izstrādāšanai

integrācijas jautājumos, piedalīsimies LNS foruma darbā un koncertā. Rēzeknē notiks arī LNS kārtējais kongress jūlijā. Bet pēc tam sekos jauni uzdevumi citā projektā. Tas viss prasa cītīgu darbu, bet to darām ar lielu atbildību, jo saprotam, ka šo projekta uzdevumu kvalitatīva izpilde varētu daudz ko izmainīt nedzirdīgo dzīvē.

Savu biedru vārdā sveicu mūsu savienību 85.dzimšanas dienā un vēlu mums kopā aizvadīt vēl daudzus raženus darba gadus, jo darāmā netrūkst. Lai tikai pietiktu labās gribas un varēšanas paveikt visu!»

Rēzeknes biedrība atrodas: J.Raiņa ielā 5A, Rēzeknē, LV 4601, tālr./teksta tel./fakss 4625590, e-pasts: rezesnesrb@lns.lv

LNS vēstures fakti: tas notika pirmoreiz

1963

- Valmieras un Ventspils biedrībām iegādātas savas mājas

1963 — 1985

- LNB apmaksāts dzīvokļu saņēmumu apmēram 500 ģimenes

1967

- pirmais nedzirdīgo jauniešu izlaidums Raiņa vakara vidusskolā

1968

- LNB nodod Rīgas skolai jauno internāta ēku
- pirmie nedzirdīgie beidz augstskolu

1969

- durvis ver kultūras nams «Rītausma» (19. VII)

1972

- lieluzvedums «Dzintarzeme — Latvija», režisore E.Elksne, kultūras nams «Rītausma»

1973

- I nedzirdīgo kinoamatieru skate (36 filmas)

1975

- uz mēģinājumu «Rītausmā» sanāk estrādes deju kolektīvs
- Daugavpils MRU saņem jaunu ražošanas kompleksu

Festivāla dzīvespriecīgās, raibās ainas

Lai visi justos vajadzīgi

Par Rīgas biedrības dibināšanas datumu uzskatāms 1949. gada 29.maijs. Pirmais priekšsēdētājs G.Poršs, vēlāk J.Bariss, G.Briede, A.Smons, E.Steņņuka, M.Caica — Rublovska, E.Bergmanis, M.Piterniece, E.Vorslovs. Tagad Rīgas biedrība 14 grupās apvieno 1116 biedru, to vada M.Piterniece.

Biedru skaits no sākotnēji 1945. — 1946. gadā reģistrētiem 200 biedriem 1960. gadā pieauga līdz 500. Sāka dibināties pirmorganizācijas vietas, kur dzīvoja vai strādāja lielākas nedzirdīgo grupas (Tukumā, Jelgavā, Jūrmalā, dažādos Rīgas uzņēmumos, skolās u.c.). Tādu ap 1985. gadu saradās vairāk nekā 30. Atmosfērā, kad daudzi uzņēmumi bankrotēja vai pārkārtojās, šīs grupas darbības beidza eksistēt un biedri pievienojās teritoriālām grupām pēc dzīvesvietas.

Biedrības uzdevumi laika gaitā mainījušies. Sākotnēji līdztekus organizatoriskam darbam liela uzmanība bija pievērsta kultūrmasu, arī sporta, izglītības utml. pasākumiem. Bet pēc kultūras centra «Rītausma» atklāšanas 1969. gadā šīs funkcijas pārņēma šī jaunā iestāde un biedrība pilnībā varēja pievērsties organizatoriskiem pasākumiem, biedru sociālo un sadzīves jautājumu risināšanai. It īpaši tas izvērstās pēdējā desmitgadē, kad pastiprināta sociālās rehabilitācijas nozīme un sociālās palīdzības sniegšana. Šo nepieciešamību diktēja grūtais pārejas periods, ko neatkarības atjaunošanas un attīstības periodā pārdzīvoja visa valsts.

No biedrības priekšsēdētāja E.Vorslova ziņojuma Rīgas reģiona seminārā (2005.19.03.). Biedri piedalās KC «Rītausma» organizētos pasākumos, izmanto LNS Komu-

M.Piterniece: «Saglabāt un pilnveidot esošo, turpināt iesākto...»

nikācijas centra tulkā pakalpojumus, bez maksas saņem tehniskos palīgīdzekļus Surdotehniskās palīdzības centrā. Laba sadarbī-

ba izveidojusies ar Rīgas Domes Labklājības departamentu, Tukuma un Jūrmalas pašvaldību, fondu «Klusums», četriem Rīgas nedzirdīgo klubiem.

Biedru aptaujās saskaņā ar projektu «Runājošās rokas» noskaidrotas galvenās problēmas un brīvprātīgie tiks iekļauti LNS foruma darba grupā priekšlikumu izstrādei LNS organizatoriskā darba jomā.

Maruta Piterniece: «Mūsu biedrības vēlējums LNS turpmāk — lai tiek saglabāts un pilnveidots jau esošais, turpinātos iesākto problēmu risināšana. Vienmēr un visur katrs lai jūtas vajadzīgs!»

Mēs, Rīgas biedrības kolektīvs, atbalstīsim savu savienību un darbosimies kopēju mērķu sasniegšanā.»

Rīgas biedrība atrodas: Elvīras ielā 19, Rīga, LV 1083, tālr./tekst.t./fakss 7471561, e-pasts: rigasrb@lns.lv

LNS Baltais nams atdzima no uzņēmuma vecās kopmītnes, 2000

LNS vēstures fakti: tas notika pirmoreiz

1977

- I Baltijas deju svētki

1981

- LNB uzņem pirmo ārzemju delegāciju no sadraudzības biedrības Ščecinā (Polijā)

1983

- nodota lietošanā jaunā dzīvojamā māja Daugavpilī

1984

- iegādātas 5 saliekamās mājas Smiltene

1986

- Rēzeknes MRU iegūst jaunas ražošanas telpas

1988

- I skaistumkonkurss «Princese LNB — 88»

1989

- laikraksts «Kopsoli» savā 30. gadskārtā sarīko starptautisku redaktoru semināru

- sākas ikmēneša TV programma nedzirdīgajiem (I)

1990

- nodibināta Latvijas nedzirdīgo sporta federācija (13.X)

- radīta Vājdzirdīgo asociācija

1991

- mācības Rīgas amatniecības skolā sāk pirmā nedzirdīgo grupa

- Baltijas nedzirdīgo Mākslas dienas Rīgā (VIII)

Jaunie integrācijas veicinātāji. Raiņa skolas melogrups «Alias»

Pacietību un radošu izdomu

Dz. Herbste: «Esam priecīgi, ka varam būt kopā tajā pašā vietā, kur daudzus gadus...»

Smiltenes biedrības darbības aizsākumi vērojami jau 1947. gadā, kad apkai-

mes nedzirdīgo rīcībā tika nodota ēka pie Tepera eze- ra. Tajā paši biedri iekārto- ja ražošanas darbnīcas un savu klubu. Bet oficiāli savu organizāciju pierēģistrē- ja 1949. gadā.

14. augustā sanākušie biedri par priekšsēdētāju ievēlēja V. Lagzdiņu. Vēlāk šajā godā sabija J. Unters, O. Šiliņa, L. Dugness, R. Unāma, V. Čirulis, Z. Pāpulis, J. Leimanis. Tagad biedri- bu vada Dzintra Herbste.

Biedrībā pašlaik apvienoti 102 biedri — 5 grupās no Smiltenes, Jaunpiebalgas, Alūksnes, Balvu un Valkas grupām.

Sākotnēji, kad uz vietas attīstījās ražošanas iecirkņa darbība, daudzi jauni nedzirdīgie cilvēki aktīvi iesaistījās pašdarbības un sporta kolektīvos, atsevišķa dramatiskā kopa darbojās pat Jaunpiebalgā. Taču līdz ar ražo- šanas apsūkumu beidzās arī šis

sabiedriskās aktivitātes izpaus- mes. Šobrīd biedri pulcējas ti- kai uz kopīgiem pasākumiem, kas tiek organizēti gan Smilt- nes klubā, gan arī biedru gru- pās citviet.

Dzintra Herbste: «Mēs esam priecīgi, ka joprojām varam būt kopā, turklāt tajā pašā vietā, kur daudzus gadus. Iespējams, nākotnē šī vieta būs jāatstāj, bet gan jau pilsētas pašvaldība bez jumta mūs neatstās.

Latvijas neatkarības gados mums pamazām ir izveidojusies laba sadarbība ar to pilsētu un rajonu pašvaldībām, kurās atro- das mūsu biedri. Esmu pateicīga par finansiālo un cita veida at- balstu, ko no tām katru gadu sa- ņemam.

Tāpat atzinīgi novērtēju LNS lielo ieguldījumu mūsu — klubu sociālo darbinieku un tulku izglī- tošanā. Apmācību semināri un kursi ir ļoti noderīgi, jo šis laiks

jaunos apstākļos prasa arvien jaunas prasmes un zināšanas, lai mūsu biedri saņemtu kvalitatī- vākus sociālās rehabilitācijas pa- kalpojumus.

Man ir prieks par to, ka Smilt- nes biedru rīcībā tagad ir at- saucīga, izdarīga un gudra jau- niete — tulks Sintija Šoldre no LNS Komunikācijas centra.

Novēlu LNS vadībai un visiem tikt galā ar lielajiem projektiem, kas dos labumu mums visiem. Tas ir grūts darbs, tāpēc lai jums veselība un spēks, pacietība un radoša izdoma ceļā uz rezultā- tiem, ko paredzēts sasniegt pro- jektā «Runājošās rokas» un citos, kas sekos pēc tam.»

Smiltenes biedrība atro- das: Dakteru ielā 2, Smiltene, LV 4729, tālr./tekst.t./fakss 4772101, e-pasts: smiltenesrb@lns.lv

Tālāk rakstīt savu vēsturi

Valmieras biedrība nodi- binājās 1947. gada 9. feb- ruārī J. Leimaņa vadībā, sa- nākot kopā 12 biedriem. Biedrību vadīja arī A. Rozīte, no 1967. gada Dace Lāce. Dažu gadu laikā biedru skaits strauji palielinājās līdz 150, jo biedrībā stājās nedzirdīgo grupas Mazsalacā, Cēsis, Salacgrīvā, Limbažos.

Biedri pulcējās Valmieras vājdzirdīgo bērnu internātskolā

vai citviet, līdz 1963. gadā LNB iegādājās savā īpašumā un no- deva valmieriešu rīcībā divstāvu ēku. Tur pašlaik atrodas bied- rības mītne, tās klubs. Biedrībā šobrīd ir 103 biedri — 3 gru- pas.

Jāatzīmē valmieriešu nepār- trauktā sabiedriskā rosība visos pastāvēšanas gados. Iespējams, tajā ir arī sava Valmieras skolas ietekme, tāpat — jauniešu kon- centrācija šajā pilsētā. Allaž te ir

bijuši jaunu lietu aizsācēji, teā- ra spēlētāji un deklamētāji, vi- sādu sabiedrisko darbu darītāji un ideju rosinātāji. Valmierieši pirmie no reģionu biedrībām «izgāja tautā», piedaloties pilsē- tas masu pasākumos. Pirmie arī sagatavoja un realizēja lielus projektus — sava kluba remon- tu un Eiropas Savienības iepazī- šanas programmu. Atrada at- balstu un sadarbības iespējas savas pilsētas Domē.

Dace Lāce: «Arī tagad mums priekšā lieli uzdevumi. Projekta «Runājošās rokas» ietvaros sarī- kojām semināru mūsu biedriem, izpētījām viņu situāciju un dar- bosimies tematiskajā darba gru- pā LNB foruma ietvaros, lai sa- gatavotu priekšlikumus likumdo- šanai nedzirdīgo dzīves kvalitātes uzlabošanai turpmākajos gados. Šis uzdevums tagad ieņem ļoti nozīmīgu vietu pārējo vidū.

⇒ 9. lpp.

LNS vēstures fakti: tas notika pirmoreiz

1992

- LNB tiek uzņemta Pasaules nedzirdīgo federācijā
- nodibinās nedzirdīgo Adventistu draudze
- Rīgas skolā sāk strādāt pirmā nedzirdīgā skolotāja Līga Bauere
- Baltijas folkloras svētki
- «KS» apgādā iznāk Z. Ungura grāmata «Domu zīmes»

1993

- LNB pārdēvēta par Latvijas Nedzirdīgo savienību
- Dziesmu un deju svētkos piedalās «Rītausmas» dejotāji
- sākas TV Panorāmas surdotulkojums
- Uldis Āre iegūst pirmo olimpisko medaļu (augstlēcšanā)

1994

- Nodibinās Nedzirdīgo bērnu vecāku un draugu asociācija (V)

1995

- pirmā zīmju valodas vārdnīca bērniem
- I Latgales festivāls Daugavpilī
- pirmoreiz Nedzirdīgo diena «ārpus 4 sienām» — Jāņa sēta
- LNS delegācija piedalās PNF kongresā Austrijā
- LNS jaunieši nometnē Dānijā
- reģistrēts LNS Surdotehnikās palīdzības centrs (12. XII)
- dibināta nedzirdīgo Luterāņu draudze
- «KS» organizē pirmās tūrisma grupas uz Parīzi
- pirmā projekta finansējums no atbalsta fondiem («KS» — Sorosa fonds)

1996

- I pašdarbības festivāls Valmierā
- izpletņlēcieni no 600 m augstuma veic pirmā nedzirdīgā jaunieta Liēna Čerepko

Biedri vienmēr pulcējušies kopā gadskārtu, jubileju, sālsmaižu u.c. reizēs ar ziediem, dāvanām un siltiem novēlējumiem. Un vienmēr klāt bijis arī LNS prezidents.

- notiek Jaunprātīgs sprādziens KC «Rītausma»

1997

- nodibinās Rīgas sporta klubs «Nedzirdīgo sports»

- iznāk jaunā latviešu zīmju valodas vārdnīca
- Z. Ungurs nodibina Atbalsta fondu invalīdu uzņēmējdarbībai (10. XI)

⇒ 8. lpp.

Bez tam esam iesaistījušies arī vēl citā LNS projektā, kur mūsu biedrība kopā ar Valmieras pilsētas Domi realizēs pilotprojektu par sociālo pakalpojumu uzlabošanu nedzirdīgajiem. Tas ilgs gandrīz divus gadus, un, cerams, labuma no tā būs gana daudz visiem.

Mēs paši rakstām savu vēsturi, tātad LNS 85 gadi ir mūsu visu veidoti — cauri grūtībām, sasniegumiem un neveiksmēm. Paveikts ir daudz, bet vēl vairāk jādara, lai arī turpmāk mēs pastāvētu un spētu iestāties par savām tiesībām dzīvot cilvēku cienīgu dzīvi — strādāt, izglītoties, kopt savu valodu, tradīcijas, kultūru.»

Valmieras biedrība atrodas: Brīvības ielā 44, Valmiera, LV 4201, tālr./tekst.t./fakss 4225721, e-pasts: valmierasrb@lins.lv

Valmierieši pie savas eiertotes projekta noslēgumā. Pašā vidū - D.Lāce, 2003

Būt vienotiem domās un darbos

Ventspils biedrība izveidojās 1952. gada 14. septembrī, kad uz pirmo kopasapulci sanāca ap 20 biedru un par priekšsēdētāju ievēlēja M.Valtu. Piecu gadu laikā notika tālāka strauja attīstība, un biedru skaits piecāršojās.

Nodibinājās grupas Aizputē, Abavas ciemā, Talsos, Kandavā, Tukumā, vairākos pilsētas uzņēmumos, kur strādāja nedzirdīgie. Sarosījās pašdarbnieki deju, dramatiskajā un daiļlasišanas pulciņos, spēkos mērojās sportisti.

1963. gadā ventspilsnieku rīcībā nonāca jaunceltā dzīvojamā māja ar labiekārtotu klubu un kopmītni. Biedrības vadību uzņēmas V.Šaberts, vēlāk A.Kokins, I.Bergs. Patlaban biedrībā ir 43 biedru, un darbu vada J.Uljanova.

Vairāk nekā desmit (1965 — 1978) gadus šī biedrība tika minēta par paraugu pārējām.

Tajā notika arī I LNB kultūras dalībnieku pieredzes apmaiņas seminārs. Līdz ar kultūras dzīves idejiskās organizatores un visa darba dvēseles Vijas Šabertes pāriešanu darbā uz Rīgu, uz KC «Rītausma», radošais pacēlums noplaka un vairs tā arī nav atjaunojies.

Jelena Uljanova šī gada seminārā atziņa: «Mūsu biedri labprāt pulcējas kopīgos pasākumos, piedalās arī lielajos notikumos — festivālā, Nedzirdīgo dienas koncertos Rīgā. Bet, kā liecina semināra diskusijas, ir arī nopietnas problēmas, kuras uz vietas nav iespējams atrisināt. To vidū — darbā iekārtošanās, mazās pensijas, trūkst surdotehnikas. Vēlētos, lai paši biedri būtu aktīvāki un atsaucīgāki, kad kaut kas jādara. Tad pašiem būs interesantāk.

Bet LNS 85. jubilejā teikšu tā: pavasarī uzziedina ikvienu cilvēku, palīdz plašāk atvērt durvis

J.Uljanova (no kreisās): «Domās, darbos, idejās būsīm vienoti, tad daudz ko izdarīsim...»

citam uz cita sirdi padarot gaišāku ceļu, pa kuru dvēselei ejams. Ar šādām domām par mūsu LNS saimei sagaidām savas savienības diženo gadskārtu. Sirsnīgi sveicam visus LNS saimei piederīgos — domās, darbos, idejās būsīm vienoti, tad daudz ko izdarīsim. Novēlam mums vi-

siem daudz raženu darba gadu, būt stipriem ticībā, ka piepildīsies viss iecerētais.»

Ventspils biedrība atrodas: Lielā Dzirnauvu ielā 24, Ventspils, LV 3601, tālr./tekst.t./fakss 3624417, e-pasts: ventspilsrb@lins.lv

LNS vēstures fakti: tas notika pirmoreiz

1998

- pirmā Nedzirdīgo diena Vērmaņdārzā
- studijas augstskolā pedagoģijas specialitātē sāk pirmā lielākā nedzirdīgo studentu grupa (8)
- Valmierieši pirmoreiz uzstājas savas pilsētas brīvdabas estrādē

1999

- Nodibinās LNS Zīmju valodas centrs (19.II)
- Valsts valodas likumā zīmju valodai akceptētas lietošanas tiesības (XII)
- top LNS Surdocentra filiāles

Rēzeknē, Ventspilī, Daugavpilī, Liepājā, Alūksnē

2000

- iznāk grāmata «Sabiedrība par nedzirdību»
- Jūrmalas RH centra — RRC koledžas diplomu biroja komercdarbinieku specialitātē saņem 12 nedzirdīgie jaunieši
- LNS mitne pārvietojas uz rekonstruēto ēku Elvīras ielā 19
- pirmoreiz Nedzirdīgo diena Latviešu biedrības namā

2001

- nodibināts LNS Komunikācijas centrs (14.II)

- LNS prezidents A.Pavļins saņem valdības apbalvojumu — Trīszaigžņu ordeņa I pakāpes Goda zīmi

2002

- pirmoreiz Nedzirdīgo diena Raiņa skolā
- pirmoreiz Nedzirdīgo diena Kongresu namā
- nodibinās nedzirdīgo jauniešu organizācija «Efraims»

2004

- LNS iestājas Eiropas Nedzirdīgo organizācijā
- LNS sāk projekta «Runājošās rokas» realizāciju

- nedzirdīgie sāk strādāt valsts subsidētās darbavietās LNS sistēmā
- Dzejas dienas konkurss Raiņa skolā
- uguns izposta Daugavpils klubu
- mums pirmā nedzirdīgā maģistre Guna Priede
- Rēzeknē pēc eiropemonta klubs atdzimst jaunā kvalitātē

2005

- LNS sāk projektu «Klusās rokas»
- Latviešu biedrības namā notiek LNS Forums
- LNS 16. kongress Rēzeknē (VII)
- nodibināta SIA «LNS nekustamie īpašumi»

LNS iestādes un organizācijas

Pašlaik LNS logo un šo trīs burtu kombinācija rotā vairāku juridiski patstāvīgu uzņēmumu nosaukumus, kuru īpašnieks ir LNS. To vidū: Surdotehniskās palīdzības centrs, Komunikācijas centrs, Zīmju valodas centrs, kultūras centrs «Rītausma», LNS Nekustamie īpašumi, Daugavpili — «LNS Dane».

Zīmju valodas centra vadītāja **L. Janševska**: «Centra uzdevums ir pētīt un attīstīt latviešu zīmju valodu, veidot metodiku šīs valodas apguvei un to mācīt. Šajā nolūkā ar dažādu fondu atbalstu projektu konkursos iegūtu finansējumu palīdzību esam izdevuši vairākas vārdnīcas, arī videovariantā. Katru gadu notiek zīmju valodas pamatu apguves kursi ...»

Komunikācijas centra valdes priekšsēdētājs **E. Vorslovs**: «Komunikācijas centra (KC) statūtos noteiktais mērķis ir veikt komercdarbību nolūkā nodrošināt nepieciešamās informācijas un komunikācijas iespēju pieejamību nedzirdīgajiem cilvēkiem.

KC pamatdarbība bāzējas uz nedzirdīgo zīmju valodas tulku pakalpojumu sniegšanu visā to daudzveidības spektrā, plaši pielietojot arvien mūsdienīgākas komunikāciju tehnoloģijas.

Komunikācijas tehnoloģijas pēdējos gados attīstās ļoti strauji. Ja pirms četriem gadiem sa-

LNS tulku plejāde

E. Vorslovs: «Mainīties līdzī laikmetam un nebaidīties pārmaiņu, kļūt vēl stiprākiem, turpinot iesākto.»

ziņai galvenokārt izmantojām faksus un teksta telefonus, tagad par galvenajiem saziņas līdzekļiem kļūst mobilie telefoni (SMS, MMS, GPRS) un uz interneta tehnoloģijām bāzētie saziņas līdzekļi (e-pasts, dažādi interneta messengeri u.c). Arī pārskatāmā nākotnē par nedzirdīgo galvenajiem saziņas līdzekļiem būs uz šīm tehnoloģijām bāzētie pakalpojumi, jo to iespējas ir ļoti plašas.

Jubilejas reizē KC kolektīvs mūsu māmuļai LNS un tās biedriem novēl neapstāties pie 85 gadu garumā sasniegtā, bet mainīties līdzī laikmetam un nebaidīties pārmaiņu, kļūt vēl stiprākiem, turpinot iesākto. Nēnolaist rokas grūtību priekšā, bet turpināt sevi pilnveidot, gan apgūstot jaunās komunikāciju tehnoloģijas, gan citas zināšanas, bez kurām mūsdienās nevar

iztikt, tad arī skats uz dzīvi kļūst gaišāks. Lai savienība kļūst par biedru kopīgi būvētu māju, kur gribas atgriezties pēc grūtas darba dienas, kur gribas patverties negaisa laikā, kur ...

KC kolektīva attieksmi pret LNS un tās biedriem labi raksturo vārdi no tulku kora dziesmas: «... mēs jūs milam, un tas nav noslēpums!» un «...ieklausies vēlreiz kļusumā – tu vari dzirdēt tik un tā!»

Caur kultūru uz sapratni

Integrācija darbībā

Visvieglāk divu pasaulu — klusuma un skaņu pārpilnās — tuvināšanās un saprašanās veidojas kultūras apmaiņas procesā.

Daudzus gadus šī barjera šķita nepārvarama un katra puse dzīvoja savā nošķirtībā. Kā izņēmumu un spilgtu notikumu vēsture glabā faktu, ka kultūras nama «Rītausma» dejotāji piedalījās Vispārējo Dziesmu un deju svētku koncertā (1964).

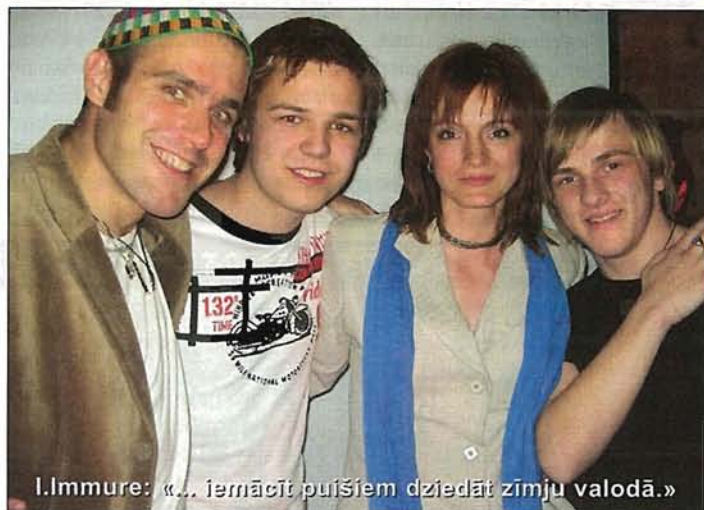
Tikai Atmosas vēsmu skarti, brīvās Latvijas demokrātijas gaisotnē nedzirdīgie ļaudis sadūšojās pieteikt sevi plašākai sabiedrībai — sākās tas ar Nedzirdīgo dienu Jāņa sētā, Vērmaņdārzā, ar festivāla gājieniem Latvijas pilsētas ielās un TV pārraidēm ar surdotulkojumu.

Bet nu jau Nedzirdīgo dienā lieli koncerti notiek Kongresu namā, ir regulāra piedalīšanās

savu pilsētu masu pasākumos, panākumi deju un dramatisko kolektīvu skatēs, risinās sadraudzības pasākumi starp dažādām dzirdīgo un nedzirdīgo organizācijām, koncertēšana dzirdīgo sarīkojumos utt.

Rezultāti ir pārsteidzoši, jo šajā procesā dzirdīgie ļaudis iesaistās visai aktīvi un atsaucīgi. It īpaši te atzīmējama abu pušu aktīvā sadarbšanās Raiņa skolā. Par to liecina daudzie ielūgumi mūsējiem piedalīties dažādos pasākumos, kā arī dzirdīgo vēlme pašiem apgūt nedzirdīgo kultūras elementus. Lūk, jaunākais piemērs!

Inese Immure, Raiņa skolas melodeklamāciju grupas «Alias» vadītāja: *Kā zināms, Eiropvizijā Kijevā šī gada 19. maijā no Latvijas uzstāsies jaunie dziedātāji Valters un Kaža. Pirms pāris mēnešiem saņēmām lūgumu no viņu*

I. Immure: «... iemācīt puīšiem dziedāt zīmju valodā.»

dziesmas «Karš nav beidzies» autora **M. Freimaņa** — iemācīt puīšiem piedziedājumu zīmju valodā. Ķērāties pie darba, meklējam piemērotas zīmes latviešu, amerikāņu, zviedru, starptautiskajā zīmju valodā. Radījām pat jaunus.

Rezultātu varēsīm vērot 19.

maijā Eiropvizijas pārraidē LTV 1, kad dziedātāji zīmju valodā izpildīs dziesmas pēdējo pantu, tādējādi uzrunājot visas Eiropas nedzirdīgos.

Foto: no kreisās — **M. Freimanis**, **Valters**, raksta autore un **Kaža**

Sadarbības partneri un starptautiskie sakari

G.Anča: «Būt nedzirdīgam nenozīmē būt nesadzirdētam.»

LNS sadarbojas ar daudzām radnieciskām organizācijām, lai kopīgi veiktu risinātu visām svarīgus jautājumus. To vidū pirmām kārtām tās, kuras tieši saistītas ar invalīdu mērķauditoriju. Kopīgi projekti un pasākumi, kā arī atsevišķas aktivitātes tapušas ar Atbalsta fondu invalīdu uzņēmējdarbībai, jauniešu organizāciju «Efraims», invalīdu apvienībām «Sustento», «Apeirons», Nedzirdīgo bērnu vecāku asociāciju, Latvijas Invalīdu biedrību, fondu «Klusums» u.c.

Attīstās sadarbība ar pašvaldībām, un te liels nopelns tieši

vietējiem kontaktiem, ko veido biedrības savos reģionos.

Jauniešu organizācijas «Efraims» prezidents **Ivars Kalniņš**: «Man prieks, ka esam atraduši sadarbības iespējas kopīgu projektu realizācijā. Personiski esmu arī pateicīgs, ka man uzticēja grāmatas «Nedzirdīgo kultūras sacerēšanu. Tas bija darbs, kas man atklāja daudz ko jaunu pašam par sevi, par nedzirdīgo kultūras sasniegumiem Latvijā.»

Gunta Anča, apvienības «Sustento» vadītāja: «Būt nedzirdīgam nenozīmē būt nesadzirdētam — to savas 85 gadu jubilejas laikā pierādījusi Latvijas Nedzirdīgo savienība, aizstāvot nedzirdīgo cilvēku tiesības. Mēs esam lepnī, ka LNS ir arī aktīva dalīborganizācija «Sustento» 24 organizāciju pulkā.»

Arvien plašāka vērstas sadarbība ar dažādām starptautiskām organizācijām.

LNS ir dalīborganizācija Pasaules nedzirdīgo federācijā (no 1992) un Eiropas Nedzirdīgo organizācijā (no 2004) senākas draudzības saites vieno ar Bavārijas Nedzirdīgo organizāciju, tagad tādas veidojas ar vairākiem partneriem ES projektos. Ik pa laikam LNS mītnē iegriežas gan oficiāli, gan individuāli viesi ar vēlmi tuvāk iepazīt mūsu LNS un tās Jaudis.

LNS Goda biedri

Laikiem un iekārtām mainoties, izmainījusies arī sabiedrības attieksme pret Goda rakstiem, apliecībām, medaļām, nosaukumiem. It īpaši tiem, kurus piešķir padomju laikā.

Taču dzīve vijas pa spirāli, un atkal vērojams, ka «nāk modē» atzinības raksti, īpašās balvas, arī krūšu nozīmes, ordeņi un medaļas. Jo ne jau viss izrēķināms un samaksājams naudā.

Laiks arī mums celt saulītē savējos! Sāksim ar Goda biedriem. Šo goda nosaukumu LNS sāka piešķirt 1985. gadā. Tātad — šogad šai ierosmei aprit 20 gadi.

Jāteic, ka LNS vadība gan nekad nav savus Goda biedrus aizmirsusi — svinīgās reizēs viņi vienmēr tiek lūgti, godināti, apsveikti. Tikai žēl, ka saraksts neturpinās kopš 1995. gada (ar vienu izņēmumu 2003. gadā).

Un tā — jūsu uzmanībai LNS Goda biedru saraksts (uzņēmēšanas secībā).

LNS Zelta fonds

Uzņemti 1985. gadā

- 1) **Georgs Poršs**, Rīga
- 2) **Aleksandrs Celms**, Rīga
- 3) **Jevgēnija Porša**, Rīga
- 4) **Ēvalds Abakoks**, Rīga
- 5) **Arvīds Cerēns**, Kuldīga
- 6) **Alfrēds Čaburs**, Smiltene
- 7) **Ona Grigoroviča**, Rīga
- 8) **Elvira Elksne**, Rīga
- 9) **Alberts Kokins**, Ventpils

- 10) **Jānis Leimanis**, Smiltene
- 11) **Josifs Lubgins**, Rēzekne
- 12) **Pāvils Pavlins**, Rīga
- 13) **Monika Rublovska**, Rīga

1986

- 14) **Marija Ivanova**, Daugavpils
- 15) **Katrīna Kuļiševska**, Daugavpils
- 16) **Antons Stapkevičs**, Daugavpils
- 17) **Anna Jānkalne**, Rīga

1987

- 18) **Sergejs Sigņejevs**, Daugavpils

1988

- 19) **Hermīne Purmale**, Valmiera
- 20) **Anna Rozīte**, Valmiera
- 21) **Milda Celma**, Rīga

1989

- 22) **Ļubova Makuža**, Rēzekne
- 23) **Janīna Vaivode**, Daugavpils

1990

- 24) **Guna Briede**, Kuldīga
- 25) **Eduards Grīnbergs**, Rīga
- 26) **Nikolajs Opss**, Rīga
- 27) **Ansis Smons**, Rīga
- 28) **Elenora Stepaņuka**, Rīga

1991

- 29) **Juris Smons**, Rīga

1992

- 30) **Arvīds Jānkalns**, Rīga

1994

- 31) **Vilma Gregore**, Ventpils
- 32) **Veronika Cvetkova**, Rīga
- 33) **Elenora Sondore**, Rīga

1995

- 34) **Dzidra Siliņa**, Pļaviņas
- 35) **Gaļina Anspoka**, Pļaviņas
- 36) **Jānis Bariss**, Rīga
- 37) **Viktors Joņins**, Rīga
- 38) **Leontijs Jefimovs**, Daugavpils

2003

- 39) **Maruta Piteriece**, Rīga

Galvenā redaktore:

Ilze Kopmane.

Datordarbs:

Gunta Birnīte, Armands Paegle.

Foto: **I.Kopmane, V.Krauklis.**

Iespiests SIA «Elpa-2»

Es neteicu sliktu ne par vienu cilvēku. Es teicu tikai to labāko, kas man zināms.

Bendžamins Franklins

Nākamais numurs 15. jūnijā

Materiāli sagatavoti ar ES finansētu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

No redakcijas Kopsolī ar LNS

Lielāko pusi no LNS 85 gadu mūža tai blakus pūgadsimtu kā uzticams līdzgaitnieks vienmēr soļojis laikraksts «Kopsolī».

Sācis no nelielas dažu mašīnraksta lappušu informācijas 1954.

gadā (Apkārtraksts), piedzīvojis stabilu attīstību (iespiests tipogrāfiski no 1959. gada), nosaukumu un redaktoru maiņu, pat aizliegumu uz pāris mēnešiem (1970), tas tomēr nonācis pie saviem lasītājiem līdz mūsdienām

un nu kā informācijas avots viņiem kalpo līdztekus citām modernākām laikmeta parādībām, tādām kā video, internets u.c.

Šais gados redakcijas Jaudis bijuši kopā ar saviem lasītājiem ne tikai melnbaltās vai krāsainās avižu lappusēs, bet daudzos citos pasākumos — braucienos pa Latviju un ārzemēs, eiroceļojumos biedrībās, preses ballēs, jubilejās, loterijās, semināros un vēl, un vēl...

LNS 85 gadi ir arī laikraksta svētku diena, un tās atskaņas mēs visi jutisim vēl ilgi arī šī gada numuros. Ko labu vēlēt, ko sirsnīgu teikt savai savienībai šajos svētkos — par to domājuši daudzi jo daudzi. Mēs, redakcijas Jaudis, pievienojamies visiem tiem un teiksim: *mēs nevaram izdarīt visu, bet kaut ko paveikt varam — mēs neatteiksimies izdarīt visu, ko spējam. Par LNS nākotni!*

Mēs, redakcijas Jaudis, pievienojamies visiem novēlējumiem. No kreisās Gunta Birnīte, Ilze Kopmane gatavo svētku numuru, to, kuru pašlaik turāt rokā.

FORUMS «Runājošās rokas»

2005.gada 18. – 21.maijs

Rīgas Latviešu biedrības namā Merkeļa ielā 13

Trešdiena, 18.maijs

- Baltā zāle**
18.00 **Nedzirdīgo mākslinieku darbu izstādes atklāšana** (izstāde darbosies Baltajā zālē visu foruma laiku)
Grāmatas «NEDZIRDĪGO KULTŪRA 1920-2005» atvēršana
Ieeja ar ielūgumiem

Ceturtdiena, 19.maijs

- Lielā zāle**
12.30 **FORUMA ATKLĀŠANAS CEREMONIJA**
Baltā zāle
14.00 **Preses konference**
Kluba zāle
Darba grupa «Nodarbinātība»
15.00 **«Dzirdes invalīdu nodarbinātības problēmu risinājums Vācijā»**
O.Buss, «SALO Baltic International» direktors
W.Groets, «SALO Baltic International» Rīgas filiāles vadītājs
16.00 **Nedzirdīgo iespējas iegūt konkurētspējīgu izglītību**
V.Vanaga, IZM Vispārējās izglītības departamenta uzraudzības nodaļas vecākā referente
17.00 – 17.45
- Līgo zāle**
Darba grupa «Dzīvesziņa»
«Vai nedzirdīgajiem nemaksās pensijas?»
A.Groza, Labklājības ministrijas Valsts sekretāra vietniece
Informāciju tehnoloģijas – mūsu iespējas
Andris Anspoks, LIKTA valdes loceklis
Atklātais forums

Piektdiena, 20.maijs

- Baltā zāle**
9.00 **Tikšanās ar**
* WFD prezidentu M.Jokkinenu
* EUD prezidentu K.Sondergārdu
Darba grupa «Nedzirdīgo pasaule»
10.00 **Nedzirdīgo pasaule globalizācijas apstākļos**
M.Jokkinens, WFD prezidents
10.45 **Sociālo jautājumu risināšana Lietuvā un Igaunijā**
P.Gasjunas, Lietuvas Nedzirdīgo biedrības prezidents
V.Pärnla, Igaunijas Nedzirdīgo savienības prezidents
11.30 **Nedzirdīgie Eiropas Savienībā. Sadarbības pieredze**
K.Sondergārds, EUD prezidents
12.30 **PUSDIENU PĀRTRAUKUMS**
Baltā zāle
Darba grupa «Eiropas Savienības iespējas»
14.00 **Eiropas Savienības universitāte**
F.Dotters, Klāgenfurtas universitāte (Austrija)
14.45 **Nedzirdība manā dzīvē – identitāte, mācības, iespējas**
S.Ohna, Skadalēnas universitātes profesors (Norvēģija)
15.30 **Nedzirdīgo tulku loma**
C.Grehan, Īrijas nedzirdīgo biedrības eksperte
16.30 **Kino par mūsu jaunības dienām «Uz mīlu atsaucies»**
18.30 **Vakarēšana k/c «Rītausma» «Mums šodien 85 gadi» (Slēgts vakars)**
- Līgo zāle**
Darba grupa «Dzīvesziņa»
Konflikts starp nedzirdīgo sabiedrību un cilvēktiesībām
R.Sahlins, Stokholmas universitātes profesors (Zviedrija)
Reliģija un nedzirdīgie. Itālijas pieredze
G.Cesarinti, Piacenzas Nedzirdīgo organizācijas viceprezidents (Itālija)
Nodarbinātības problēmas Lietuvā
S.Litvinaite, Nedzirdīgo Rehabilitācijas centra sociālā darba speciāliste (Lietuva)

Sestdiena, 21.maijs

- 10.00 **Dievkalpojums** sv. Jāņa baznīcā
Kluba zāle
12.00 **Tematisko darba grupu veidošana**
Lielā zāle
14.00 **FORUMA NOSLĒGUMS**
LNS 85 gadu jubilejai veltīta svinīgā daļa;
Koncerts «Dzintarzeme Latvija»
Ieeja ar ielūgumiem
Zelta zāle
18.00 **SVĒTKU VAKARS** (Slēgts vakars)

Projekta atbalstītāji:

ES Phare programma

Sabiedrības integrācijas fonds

Nīderlandes Karalistes
MATRA KAP programma

Rīgas domes
Labklājības departaments